

Petitia vera aneb pravota radost

PROSINEC 2021

PRST NA TEPU

Uvnitř naleznete:

- Prst na tepu předvánočním
- Obžerství
- Eucharistický kongres
- Formační příloha a společná cesta církve

„Slova, která jsi mi dal, dal jsem jim a oni je přijali a vpravdě uvěřili, že jsem vyšel od Tebe, a poznali, že jsi mě poslal.“

Řehole SFŘ - Předmluva - O těch, kteří konají pokání

Prst na tepu předvánočním L.P. 2021

Otec Benedikt se svou skoro stoletou mnohostrannou zkušeností (také technika) praví, že víře se daří za vysokých tlaků a teplot. Spolu s církví jsme si před začátkem adventu připomínali a slavili znovunabytí svobody i té naší, náboženské: těšíme se z toho, že pod tlakem totality už nejsme. Vysoké teploty nám v prosincových dnech také nehrozí - pokud nedostaneme zápal plic Covidu. Ale přesto: Univerzální církev má již několik týdnů jako nejčastější klíčové slovo synodalita: hledáme pozměněný azimut v navigaci naší společné cesty do budoucnosti: papež František vnímá naši dobu jako těhotnou naléhavou potřebou obnovy Těla Kristova. Předvánoční číslo Zpravodaje tedy také zahrnuje zamyšlení **Formační příloha a hledání společné cesty církve**.

Konference na téma synodalit na Katolické teologické fakultě začínala inspirací cestou Exodu, útekem z Egypta a čtyřicetiletým putováním vyvoleného národa pouští - do země zaslíbené. Tutéž inspiraci bylo možné slyšet už jednou, po pádu totality, a to dokonce nejednou. Měli jsme od plných hrnců egyptských „gulášového socialismu“ putovat ke svobodě; co to, že najednou - po dalších třiceti letech - znovu tato inspirace? Odpověď nabídl papež František hned vzápětí při cestě na bratrské Slovensko: mluvil o „vnitřním zotročení“. Tedy chomout a bodlo otrokáře přestalo být zapotřebí: znovu jsme upadli do otroctví, tentokrát jsme si otrokáři my sami. A toto otroctví je prý nebezpečnější než to předchozí.

Ouha, to to pěkně začínám adventní zamyšlení: papež František stejně důrazně varuje před všezahrnujícím pesimismem a negativismem. Ale dostal jsem se do kleští: sestra Věra, která se mnou spolupracuje už několik let, mi dodala příspěvek na téma **Obžerství**. Advent a obžerství. Mohu jí to v rozběhlé synodalitě rozmlouvat? Mám ji cenzurovat - nebo snad dokonce odmítnout? A co já? - mám vůbec na to, kriticky hodnotit naši dobu materiálního blahobytu - když sám od ní také nejsem ani zdaleka svobodný? A náš otec sv. František důrazně varoval před pokrytectvím - jako jeho a náš Pán. Já nešťastník...

Naštěstí ani Věrka neupadla do jednostranného sarkasmu nad naší dobou, a poslala i příspěvek **Eucharistický kongres** o putování do blízké Budapešti. Původně jsem ho chtěl přeposlat do hlavní části Zpravodaje do rubriky aktuálních zpráv. Ale došlo mi, že ty dva Věřčiny příspěvky spolu hluboce vnitřně souvisejí, a že do Formační přílohy skutečně patří. Vždyť i papež František už - před 7 lety - v Radosti evangelia (Evangelii gaudium), pojednává dlouze o společenských a kulturních okolnostech a překážkách pro hlásání evangelia v současném světě. Černošský kardinál Sarah stanovil diagnózu krize církve Západu ve ztrátě víry ve skutečnou přítomnost Krista v eucharistii. Otec Benedikt v jedné z besed tuto diagnózu nezpochybnil, jen uvedl svou vlastní životní zkušenost, podle níž řadu let potřeboval - už jako kněz „v ilegality“ - k tomu, aby pak z víry v Eucharistii získal skálu na které dál stavěl a dodnes staví. O tom nejlépe svědčí jeho knížka „Eucharistie - Který projev lásky může být větší“ (Paulínky 2009). Žízeň člověka po této lásce - po živém Kristu - žádný materiální blahobyt, nemůže uhasit.

Ve vnitřním zápase o to, jak porozumět synodalitě ve znameních naší doby, a jak toto porozumění dál předávat s radostným očekáváním doby adventní, se mi dostalo úžasné pomoci velice osobním způsobem, v mé vlastní rodině. Vnučka Barborka před svým svátkem porodila synka, tedy mého pravnuka, a s manželem mu již v době „požehnaného stavu“ vybrali jméno, které mne - od nich „nevěřících“ - překvapilo. Theodor je řecky Božidar, což oba znalí googlování věděli. V hodinách, kdy otec - bratr Eliáš na našem formačním semináři „on line“ hovořil o tajemství v dětských očích, v nichž je možno zahlédnout Boha, mi to bylo dopřáno - stejným zázrakem techniky na dálku - u mého pravnučka Theodora.

Z úst dětí a nemluvnat si Bůh podle žalmisty připravil svou slávu - i proto jsme „imago Dei“ božím obrazem. A což teprve když nás milující Otec obdaroval svým vlastním, jediným Synem, který je teprve tím Božím - Darem: co bylo dáno zahlédnout v očích Dítěte Ježíše - jeho Matce, Panně Marii, pěstounu Josefovi, starci Simeonovi, prorokyni Anně...

Sláva Bohu na výsostech, a na zemi pokoj lidem v nichž má Bůh zalíbení.

Bratr Irenej, deo gratias

Jak se tomu říkávalo - obžerství?

Blíží se vánoční svátky, které můj strýc nazýval svátky žravými, tak mě napadlo, jak jsme na tom s pojetím vánočních svátků a s jídlem vůbec - my. Existuje několikero hlavních hříchů, o nichž se příliš nemluví, ale zdá se, že je ochutnáváme popořádku všechny, abychom zjistili, co to dá. Smilstvo kralovalo poměrně dlouhý čas, ale teď už je jasné, že obžerství převzalo žezlo. Na všech televizních i jiných kanálech se od rána do večera vaří, kdejaká buchtka má větší sledovanost než všechny vraždy, ve vaření se soutěží, být dnes kuchařem je nejspíš kariéra k nezaplacení, papání má už i své kněze a biskupy, kteří vychovávají a tepají své stádečko kuchařů, používajíce k tomu téměř inkvizitních metod. Ošidit či připálit omáčku, dokonce připravovat jídlo z nekvalitních surovin je hřích, za nějž se nedává rozhřešení. Na každém rohu dnes seženete něco dobrého, cizokrajného a vábívého, takže populace tloustne a s pohrdáním pohlíží na své rodiče, kteří se celý život trápili nějakými dietami, poslouchajíce rady různých Dolečků, měřily si boky podle Twiggy a defacto si zkazili život. A něco na tom je. K snídani za našeho mládí byl čaj s rohlíkem, na svačtinu chleba s máslem a nějakým trojúhelníčkem (sýr) a k obědu na nás ve školní jídelně čekaly buchtičky se šodó, které kluci s oblibou stříleli po holkách, když lžící použili jako prak. Byl totiž pátek, hluboký komunismus, ale maso se nejedlo, protože pátek byl ve školní jídelně půst. Vypadá to, že půst je dnes zakázané slovo, žijeme přece jenom jednou, tak proč se omezovat. Jídlo se stalo králem a z trůnu ho hned tak někdo nesesadí. I sesazené smilstvo mu totiž přichází na pomoc. Z různých seriálů a jiných narážek dnes i školáčky vědí, že pozvání na večeři neznamená jenom tu večeři, ale je obdařeno skrytým, při tom však docela jednoznačným erotickým nábojem. Výjimkou jsou stále ještě naše kruhy, kde se odjakživa vařilo farářům, zvali se na oběd i na večeři a jediné, co hrozilo, byla tichá pošta, jež od rodiny k rodině sdělovala, co má pan farář rád a ten chudák měl pak pětkrát do měsíce kachnu s bramborovým knedlíkem. Jednou jsem našemu bývalému faráři, dnes biskupovi Václavu Malému, něco uvařila a protože nebyl doma, pověsila jsem mu jídlo na kliku. „To už nikdy nedělejte!“ pokáral mě, když jsem se dožadovala prázdných hrnců. „Někdo mi to jídlo ukrad!“ Krást se nemá, ale o tom teď nebudeme mluvit. Jako vzpomínka mě ta příhoda nepohoršuje, ale naopak dojíká pro svou přímočarost a jednoduchost. Jídlo - ať jakékoliv - je dobré sníst, protože jídlo je od toho, aby se snědlo a zahnal se jím hlad. Nebo ne? Má se jídlo fotit a obrázek posílat na všechny strany? Není to trochu hloupé? I když jídlo pověšené na kliku jsem si vyfotit měla, jako předmět doličný. Jenže tenkrát ještě mobily nebyly. My v těch dřevních dobách jenom věděli, že jíst se má s mírou a debužirovat v pátek jako ve svátek, nás vlastně ani nenapadlo. Jsme už taková generace prost'áčků. A že láska prochází žaludkem? No - jak která.

Věra Eliášková

Eucharistický kongres

K účasti na posledních třech dnech kongresu jsme se přihlásily my dvě františkánské terciářky (Markéta Kubešová a já) a jeden františkánský kněz (P. Jan Svoboda) k Cestovní kanceláři Chválek z Dobrušky. Vyjždělo se z Brna, neboť z Prahy a Plzně nejel kromě nás nikdo. Sraz byl brzo ráno, takže jsme do Brna přijeli o den dřív a přespali v klášteře u našich pěti františkánských bratří. Vyjeli jsme na čas a v Budapešti byli coby dup. Především kongresovými zážitky je na místě pochválit pana Chvála a jeho ženu. Jsou skutečně připraveni na všechno a o své klienty se starají pečlivě, skoro jako o nesvéprávné jedince, což na území, kde se mluví maďarsky, není zase tak od věci. Stanice metra Hosök tera nebo Vörösmarty utca, například, si zapamatovat vyžaduje speciální lingvistické nadání. Pan Chválek nás hned v autobuse zásobil maďarskou nezbytností. Viszla je na shledanou, jó napod dobrý den a szeretlek miluji tě. Z toho je patrné, že maďarsky porozumět čemukoliv není legrace. Celou cestu jsme se v autobuse modlili růženec, Korunku, Anděl Páně... zkrátka je vidět, že hradecká diecéze - valná většina byla odtamtud - šlape pěkně a bytel-

ně. P. Dokládá se svou nezbytnou oporou paní Hankou, P. Strak a generální vikář P. Paseka byli hlavními účastníky tohoto zájezdu s několika přifařenými jedinci odjinud. Ještě s batohy jsme zašli do kostela Alžběty Uherské na mši, kterou sloužil pan biskup Vokál a navštívil nás i pan kardinál Duka. V promluvě soustředil svou pozornost na důležitost eucharistie: „Rozměr působení Eucharistie, jak můžeme pozorovat, je širší, než náš svět, než naše planeta. Proto také Mezinárodnímu eucharistickému kongresu patří nezastupitelná priorita před všemi ostatními slavnostmi.“ Biskup Vokál nás povzbuzoval k lásce k Eucharistii, označuje ji jako autostrádu do nebe a chléb, bez něhož bychom živořili. Po ubytování jsme se my tři františkáni šli ještě projít, abychom na vlastní oči viděli centrum dění. A dobře jsme udělali. Na papežskou mši sv. jsme se tam, my dvě terciářky, nedostaly. Už večer byly všude zátarasy, připravené obrazovky a to hodně daleko od hlavní tribuny. Náš hotel byl blízko hlavního náměstí, ve výhledu jsme však, bohužel, měli stromy a za roh domů jsme rovněž těžko mohli cokoli vidět. Na to jsme však zatím nemysleli, protože jsme doufali, že šikovná paní Hanka vydobyde nějaká pěkná místa. Druhý den jsme chodili po Budapešti, navštívili Margaretin ostrov a jiná známá místa tohoto krásného města, abychom se pak k večeru účastnili mše svaté na náměstí poblíž maďarského parlamentu, s maďarským arcibiskupem Peterem Erdöm. Náměstí bylo plné k prasknutí, lidé si klekali na dlažbu a člověk s údivem musel připustit, že Maďaři jsou opravdu věřící národ a podobně jako Poláci mají svou maďarskou identitu spojenou s katolickou vírou, což v našich zemích vzbuzovalo vždycky trochu posměšky, ale v praxi je třeba uznat, že nacionalismus, či spíše národní cítění, není vůbec špatné, pokud se nezvrhne ve fašismus či něco podobně odpuzivého a že alespoň udržuje národ pohromadě a vytváří přirozenou identitu. Zpočátku mně osobně trochu vadilo, že při každé větě o Eucharistii zavlál maďarský prapor jako by Pán Ježíš byl Maďar, ale nakonec jsem musela uznat, že je to pořád lepší, než skákat při hokeji s prostomyslným heslem: „Kdo neskáče, není Čech...“ Mše to byla krásná jako koneckonců každá mše sv. venku /zažili jsme to v době koronaviru v Praze na Staroměstském náměstí/, ale co přišlo potom, to opravdu - jak se dnes módně říká - bralo dech. Obrovský povoz s vystavenou Nejsvětější svátostí vyjel z náměstí v čele pochodu, který směřoval k zítřejšímu centru dění. Vyfasovali jsme svíčky a vydali se pomalým krokem na pouť přes celou Budapešť v zástupu, který podle odhadů čítal 200 až 300 000. Začalo se stmívat, svíčky blikaly a protože nás bylo tolik, světýlka splývala v řeku, kterou provázely mariánské písně a popěvky z Taizé - pochopitelně v maďarštině. My se po identifikaci písně přidávali česky, paní Hanka a další dobrovolníci statečně mávali českou vlajkou a stoupali si šikovně před kamery, protože my, Češi, přece taky existujeme - Pane, nezapomeň na nás! Z oken nás lidé pozdravovali, stařenky kapesníčky mávaly, skauti s hořícími pochodněmi pomáhali těm, kterým svíčky zhasly a lidé posedávající na chodníku v kavárnách, si před průvodem klekali. Nevím, jak dlouho jsme šli, zdálo se mi, že aspoň sedm kilometrů, ale prý to bylo méně. Šlo se však velmi pomalu, takže kilometry přibývaly. Druhý den jsem se nemohla postavit na nohu, díky Bohu jen dočasně. Na papežskou mši sv. jsme dostali umístěnku do sektoru, který byl vzdálen od tribuny asi tak jako z Letenské pláně do Dejvic, takže jsme zůstali v hotelu, zamávali z hotelové zahrádky papeži, když kolem projížděl a pak jsme se v hotelové jídelně dívali na televizi Noe - s českým komentářem. Výlet za Eucharistií to byl krásný, protože účastnit se podobné slávy osobně je vždycky zážitek velmi osobní. Eucharistie je zkrátka malý zázrak, malý kousíček nebe, který sám Pán velkoryse nabízí a tak každá oslava, každý projev vděčnosti za tenhle dar musí být kouskem nebe, ať by se dál v Maďarsku či kdekoliv jinde. Jako přidanou hodnotu jsem osobně dostala vhled a malé poznání do charakteru našich dávných sousedů, na něž se nejspíš z historických důvodů my Češi tak trochu mračíme, se Švejkem opakující: „Ty kluci maďarský!“; ale v mnohém bychom si z nich mohli vzít příklad. Když nic jiného, tak jejich nepřehlédnutelné sebevědomí a národní soudržnost.

P.S. Při soudobém škatulkování podotýkám, že nejsem nacionalista - spíš Češka z překvapení.

Věra Eliášková

Formační příloha a společná cesta církve

Bratr Vendelín Hájek, náš národní ministr, dal tomuto předvánočnímu číslu Zpravodaje do vínků motto „jednota v rozmanitosti“. V roce 800. výročí naší Řehole vydané publikace „Osm století na cestě evangelizace se svatým Františkem z Assisi“ a „KRONIKA STA LET SFŘ“ přinášejí velice pestré obrázky naší domácí řeholní rodiny - jednou v podobě svědectví, podruhé jako medailonky zvěčnělých i živých osobností. Ještě větší rozmanitostí je typická publikace „světová“ vydaná před třemi roky („Svatost ve světě - terciáři sv. Františka“). Do té se dostali i naši dva kandidáti beatifikace: Antonín Cyril Stojan a František Nosek. Ty dva máme nyní portrétované dvěma medailonky od dvou různých autorů; již jejich rozdílné perspektivy samy jsou dalším dokladem rozmanitosti nás františkánů žijících ve světě. Ano, právě ti dva dvakrát vyvolení jsou svými životními příběhy dokladem příkladné angažovanosti, a to zase ve velice rozmanitých oblastech společnosti a církve; dokonce neváhali vstoupit do politiky. Zářnost životních vzorů „tatička Stojana“ i bratra Františka Lva Noska je také v tom, že jednota jim byla vysoce ceněnou hodnotou, přesahující hranice nejen naší spirituality, ale i katolické církve u nás doma, ba až k ambicím vytoužené jednoty v rámci církve všeobecné apoštolské. Uvedené publikace nám tedy mohou být i do budoucna „učebnicemi“ jak žít naši spiritualitu v rozmanitosti a jednotě.

Žhavě aktuálním prubířským kamenem naší jednoty v rozmanitosti je Synodální cesta církve, vyhlášená papežem Františkem a poté našimi diecézními biskupy; ti měli vzácnou příležitost zakusit lekci vzájemného naslouchání a bratrského dialogu s papežem samotným. A jako pochopení toho, oč „panu papežovi“ - jak s oblibou říkával svatý František - vlastně jde, se na závěr své cesty vydali do města Assisi a ke kostelíku sv. Damiána se sv. Františkem spojeným. Nejde o nic méně než o obnovu celé stavby církve svaté, řečeno obrazně, tedy nejen té její podoby kulturně památkářské a stavebně údržbářské. Touto cestou nám františkánům, žijícím ve světě, dali čeští a moravští biskupové důvod nikoli k nadmutí se pýchou - že bez svatého Františka to nepůjde - ale naopak: dostali jsme lekci k obnově i naší vlastní formace. Přijměme tedy s pokorou, že naše snahy o trvalou formaci spirituality budou nadále spojeny se zkušeností synodality v církvi, a to nejen do doby odevzdání „dotazníků s komentářem“. Tedy - dá-li Bůh.

Synodalita je zatím v začátku i v naší Národní radě, nicméně se rýsují dva přístupy. Společně mají to, že se hlásí k neopominutelné roli Ducha svatého, bez jehož pomoci nebudeme s to společnou cestu církve do budoucnosti dnešního složitého světa nalézt. K synodalitě obecně se hlásí oba přístupy. Rozdílnost přístupů při snaze o jednotu odpovídá přibližně dosavadní „dělbě práce“ na formační semináře a formační přílohu Zpravodaje. Synodalita, jejíž první výsledky bychom mohli zakusit na setkání ministrů (15. ledna 2022), pak aspoň naznačí, jak by se formace mohla dále utvářet. Neboť to je podstatou synodality: pouštíme se na cesty do-

sud neprozkoumané, otevřené vánku Ducha.

Právě to spoléhání na Ducha svatého ukazuje na potřebu věnovat se hlubšímu poznání „Třetí Božské osoby“ - díky tisícileté zkušenosti lidu staro - i novozákonního. Pramenem v rodině sv. Františka je dílo Raniera Cantalamessy „Zpěv Ducha“.

Předávání víry a spirituality v rodinách našich MBS je jistě kardinální otázkou budoucnosti našeho řádu, a encyklice *Amoris laetitia* jsme se zatím věnovali jen okrajově. I zde budou zkušenosti velice rozmanité, u MBS rodin, u obou manželů v SFŘ, v manželstvích „věřících obou“ nebo „jen jednoho“ z partnerů.

Zkušenost zejména MBS Hradec Králové s „Lesní stezkou“ dává naději na pokrok v životně důležitém tématu. Odkaz encykliky *Laudato si'* by měl zůstat trvalým předmětem zájmu v naší Formační příloze.

Encykliku „Všichni jsme bratři“ jsme zatím sotva zaznamenali, ač bratrství (sesterství) je ve spiritualitě sv. Františka originální a klíčové. To možná nové „sociální přátelství“ je dalším spojovacím můstkem k sociální nauce církve (jako už „univerzální otcovství“ z *Laudato si'* k naší angažovanosti v udržitelnosti přírody).

Synodalita, zvláště pro řeholní řád postavený na trvalém přecházení od moudrosti evangelia k reálnému životu a zpátky, znamená i nově objevené uznání hodnoty specifické historické cesty, kterou bylo naší církvi dáno projít. Je pro nás duchovně i morálně zavazující, věnovat se odkazu takových kněžských a řeholních osobností jako byl Jan Evangelista Urban, a jeho penitent František Nosek v letech 30. a Benedikt Holota o několik desetiletí později. P. Alois Moc a jeho početní duchovní synové, k nimž patřil i František Reichel, Aleš a Jožka Zlámalovi, a mnozí další. Nepřijatá a neodpuštěná minulost je naší duchovní zátěží, překážkou pro obnovu a novou evangelizaci. Vždyť kolik jen mezi námi je ochotno přijmout prorocký hlas sestry Zdislavy Noskové z rodiny sv. Františka, totiž že i ta desetiletí nesvobody náboženské, občanské i politické je potřeba přijmout jako „čas navštívení a milosti“. Jaký to úkol pro naši formaci, tak dlouho neřešený. Neboť je tím nejvyšším nárokem našeho Pána na nás vznášený a naším otcem Františkem bez uhýbání převzatý v Napomenutím bratřím jeho Druhé Řehole (Hlava XXII.) Obnova vycházející ze vzájemného naslouchání a sdílení duchovních a životních zkušenosti je návratem k ryzosti života z víry otce Františka a jeho prvních učedníků, a ta byla návratem k původnosti hlásání evangelia v prvotní církvi. Kristus je stejný včera i dnes, a svět tak radikálně proměněný za ty dva tisíce let, potřebuje znovu projít jeho světlem. Jen Pravda nás osvobodí. Kristus je Cesta, Pravda a Život, a svatý otec František věrný služebník svého Pána, naším příkladem a vzorem života.

Pán je blízko! Jaká to radost, až znovu budeme moci volat: Kristus se nám narodil: pojdme, klanějme se!

Bratr Irenej